

کرونا سخنگو می خواهد

دکتر علیرضا چابکرو

کارشناس رسانه

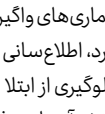

در حوزه اطلاع رسانی، ورود ویروس کرونا به کشور را از دو جنبه می توان بررسی کرد؛ نقش وزارت بهداشت و نقشی که رسانه ها ایفا می کنند.

وزارت بهداشت، مسؤول اطلاع رسانی درباره بیماری کروناست. این در حالی است که این وزارتخانه، اطلاع رسانی را نه از طریق رسانه های رسمی کشور بلکه از طریق منبع غیررسمی انجام می دهد، به عبارت ساده تر برخی مدیران این وزارتخانه به جای مصاحبه با خبرنگاران، در شبکه های مجازی، پست منتشر می کنند. جالب تر این که تعدادی از آنها با یکدیگر رقابت نیز می کنند! این روال که الگوبرداری نامناسبی است باعث می شود اظهار نظر ها در فضای مجازی افزایش پیدا کند و اخبار به جای درگاه های اصلی، از شبکه های مجازی و از طریق کسانی که دانش خبری ندارند، منتشر شود. در شبکه های اجتماعی، هر کسی به راحتی می تواند عکس، ویدئو و فایل صوتی درست و منتشر کند، پس شایعات افزایش پیدا می کند، بنابراین به نظر می رسد وزارت بهداشت برخلاف شعار شفاف سازی و اطلاع رسانی مناسب دچار چالش اطلاع رسانی است، چون بسیاری از مدیران وزارتخانه می خواهند نقشی در اطلاع رسانی داشته باشند و این در نهایت سبب انتشار اظهار نظر های مختلف و ناقص شده است. این در حالی است که به جای این عمل می توان شخصی را به عنوان سخنگو انتخاب کرد؛ شخصی که اهمیت سرعت و اطلاعات صحیح برای رسانه ها را بداند و براساس روالی مشخص در هر روز چند نشست خبری برگزار کند. درباره عملکرد رسانه ها نیز باید گفت، شایعاتی که درباره کرونا منتشر می شود از خود کرونا مخرب تر است، رسانه باید بداند که به دنبال چیست و مساله فراوانی برایش مهم تر است یا آموزش؟ این روزها بسیاری از رسانه ها به دنبال خبر بد هستند و فکر می کنند که انتشار خبر بد، بر هر مساله دیگری ارجحیت دارد. مشخص نیست چنین رسانه ای می خواهد تنها خبر را منتشر کند یا خط مشی مشخصی مانند اطلاع رسانی یا آموزش دارد؟ با روشنگری مناسب درباره اخبار مردم، دولت و رسانه، در کنار هم می توانند در همه بحران ها موفق عمل کنند. موضوع اما این است که هر کدام از آنها باید بدانند که چه هدفی دارند و چه نقشی را ایفا می کنند. با تعیین هر کدام از اینها، می توان به راحتی با هر مشکلی در جامعه مقابله کرد.

کرونا به مدرسه می رود؟

محمد فاضل / کارشناس آموزش و پرورش مهم ترین وظیفه ای که وزارت آموزش و پرورش هنگام شیوع

بیماری های واگیردار مثل ویروس کرونا برعهده دارد، اطلاع رسانی صحیح و سریع درباره نحوه جلوگیری از ابتلا به این بیماری ها در میان دانش آموزان و فرهنگیان است. این وزارتخانه همچنین باید تا حد امکان تجهیزات بهداشتی مثل ژل های ضدعفونی کننده دست را در سطح مدارس توزیع کند.

مدیران مراکز آموزشی به خصوص مدارس پرجمعیت نیز در این شرایط وظیفه دارند برای کاهش هراس دانش آموزان از ویروس کرونا، به آنها یادآوری کنند که این بیماری هم مانند هر بیماری دیگری قابل پیشگیری و درمان است. علاوه براین، مدیران مدارس باید با دعوت از متخصصان بهداشتی، دانش آموزان را در زمینه راهکارهای درست پیشگیری از ابتلا به کرونا آموزش دهند. آنها همچنین موظفند برای مقابله با همه گیر شدن ویروس کرونا در میان دانش آموزان، از حضور کسانی که علائم مشکوک ابتلا به کرونا یا آفتواتر را دارند، جلوگیری کنند و بعدها برای این افراد کلاس های جبرانی بگذارند.

تعطیلی عمومی مدارس برای جلوگیری از همه گیر شدن این بیماری راهکار چندان موثری نیست، زیرا می تواند به فراگیر شدن ترس عمومی از کرونا در میان دانش آموزان منجر شود، مگر این که نهادهای بالادستی به این نتیجه برسند که شرایط شیوع کرونا در یک منطقه به حدی رسیده که باید مدارس آنجا تعطیل شود.

دندانپزشکان، مقصرترین پزشکان

مهدی فروزش، مدیرکل پزشکی قانونی استان تهران گفت؛ معمولا بیشترین قصور پزشکی متعلق به متخصصان رشته های دندانپزشکی و زنان و زایمان است. پزشکان عمومی نیز اغلب در دره های سوم یا چهارم هستند. وی افزود؛ البته میزان قصور پزشکی در تهران آمار متفاوتی دارد و نمی توان به طور مشخص گفت یک رشته پزشکی همواره در صدر آمار قصور پزشکی است. / ایسنا

چند روزی است که شهرداری تهران با به کارگیری نیروهای خود، اتوبوس ها و واگن های متروی تهران را به صورت مستمر در ساعت های مشخص ضد عفونی می کند

عکس؛

ایرنا

کرونا با مشکلات اضافه!

شیوه نامناسب اطلاع رسانی درباره کرونا زمینه را

برای بروز مشکلات اجتماعی، اقتصادی و سیاسی فراهم کرده است

آخرین گزارش های رسمی منتشر شده از سوی مسؤولان وزارت بهداشت حکایت از مرگ چهار نفر بر اثر ابتلا به بیماری کرونا در ایران دارد. ظاهرا هنوز هم باید منتظر یافتن آمار ابتلا و البته مرگ بر اثر این ویروس باشیم. در دو روز گذشته، اما حجم اخبار منتشر شده در رابطه با این ویروس آنقدر زیاد بوده که نتوان به راحتی صحت و نادرستی آن را سنجید. حجم قابل توجهی از هراس عمومی از این ویروس هم به دلیل نشر چنین اخباری است. همین هراس هم بازاری برای سوءاستفاده گران ساخته تا بتوانند از ترس مردم پولی به جیب بزنند. افزایش یکباره قیمت ماسک و انتشار اخباری از نایاب شدن ژل ضد عفونی کننده و البته مراجعه بسیاری از مردم برای انجام تست کرونا به مراکز درمانی هم بازار این عده را پرسودتر کرده است. در مقابل هجمه خبری که اغلب بر بستر شبکه های اجتماعی شکل گرفته است رسانه های رسمی تقریبا قافیه را باخته اند. در چند روز اخیر هم مدام سخنگوی دولت و مسؤولان وزارت بهداشت اصرار دارند که تنها مرجع درست و رسمی انتشار اخبار در این رابطه این وزارتخانه است اما نوبد یک سیاست رسانه ای دقیق باعث شده این مشکل اجتماعی، تبعات و حواشی اقتصادی و حتی سیاسی پیدا کنند. اینها آخرین اخبار رسمی و تایید شده در این رابطه است.

گروه جامعه

شیوه پاسخگویی و اعتماد عمومی

ترجیع بند حرف های دولت درباره کرونا این جمله است که «تنها مرجع رسمی اخبار وزارت بهداشت است.» و در این میان مدام از مردم خواسته می شود که اخبار مربوط به این ویروس را تنها از این مرجع دریافت کنند. این در حالی است که سوی دیگر این ماجرا که وزارتخانه بهداشت و درمان قرار گرفته، اعلام کرده هر ۲۴ ساعت یکبار اطلاع رسانی می کند. نکته جالب دیگر در این میان این است که گیانوش جهانپور به عنوان رئیس مرکز روابط عمومی و اطلاع رسانی وزارت بهداشت اطلاع رسانی اش پیرامون این موضوع محدود به شبکه اجتماعی توئیتر است! شبکه ای که سال ها ست فیلتر است. محدود شدن اطلاع رسانی وزارت بهداشت به توئیتر تبعات دیگری هم دارد و آن هم تشویق عامه مردم برای دریافت خبر به استفاده از آن است؛ در حالی که منشأ اغلب شایعات و اخبار نادرست پیرامون این موضوع هم همین شبکه های اجتماعی هستند. بسیاری از کارشناسان حوزه رسانه تاکید دارند که از بین رفتن مرجعیت رسانه در بزنگاه های اجتماعی و سیاسی اثری به مراتب مخرب تر از خود بحران های درگیر خواهد داشت و به نظر می رسد حالا نشانه های آن هشدار کارشناسان به عینه دیده می شود. با این شیوه دیگر موضوعی مثل فراگیری کرونا از موضوعی اجتماعی تبدیل به موضوعی سیاسی در پیشگاه مردم می شود، به این مفهوم که تناقض های اعلام شده تعبیر به ناکارآمدی و پنهان کاری می شود و راه جلب اعتماد مردم را در اطلاع رسانی سالم سخت تر می کند.

منابع پوشالی و هراس عمومی

دامن زدن به شایعات در این روزها هم به بخشی از رفتار رسانه های معاند تبدیل شده است. بسیاری از شبکه های تلویزیونی با قید «منابع مطلع» اقدام به انتشار اخباری می کنند که بسیاری از آنها نادرست است. یکی از شیوه های مرسوم این روزها هم انتشار فایل های صوتی منتسب به پزشکان است. بسیاری از این فایل ها حالا به صورت قارچ گونه ای منتشر و منبع خبری معتبری تلقی می شود؛ در کنار این شیوه انتشار تصاویری از گفت وگوهای مجازی پزشکان هم دست به دست می شود، در حالی که بسیار خوش باورانه است که تصور کنیم چنین مواردی می تواند درست باشد. مردم عادی هم همچون شهروند خنگران در خلا اطلاع رسانی درست نهادها، اقدام به انتشار تصاویر دریافتی شان می کنند که می تواند منشأ تولید شایعات باشد. به عنوان مثال در این چند روز بیشمار تصاویری از کار پزشکی در سطح شهر منتشر شده که مجهز به لباس ایزوله هستند. در حالی برخی همین تصاویر را سسندی برای شیوع این ویروس در سطح شهر می داند که برای گزارش های مشکوک به این ویروس هم از این لباس استفاده می شود، به این مفهوم که با دیدن چنین تصاویری نمی توان حکم کرد که مورد ابتلای این ویروس مشاهده شده است.

تغییر تاریخ آزمون کارشناسی ارشد

سازمان سنجش آموزش کشور با صدور اطلاعیه ای اعلام کرد؛ با توجه به اعلام وزارت کشور درباره برگزاری مرحله دوم یازدهمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۲۹ فروردین ۹۹ و تداخل آن با برگزاری آزمون کارشناسی ارشد ناپویسته سال ۱۳۹۹، به منظور ایجاد تسهیلات هر چه بیشتر و برگزاری هرچه مطلوب تر آزمون، زمان برگزاری آن تغییر می کند. بر این اساس، آزمون کارشناسی ارشد ناپویسته سال ۱۳۹۹ در رشته های گوناگون در روزهای چهارشنبه ۳ و پنجشنبه ۴ اردیبهشت ۹۹ برگزار خواهد شد. / جام جم دیلی

توصیه به جای خبر

حجم بالایی از اخبار منتشر شده در رابطه با ویروس کرونا چه از مراجع رسمی یا رسانه های غیررسمی پیرامون فراوانی تعداد مبتلایان و تعداد تلفات آن است. در حالی که بسیاری بر این باورند به جای دامن زدن به هراس عمومی در تعداد مبتلایان باید به نوعی آموزش همگانی بهداشت فردی و توصیه های پیشگیرانه صورت بگیرد. بر اساس گزارش های موجود، انتقال ویروس کرونا از شهر قم شروع شده و با توجه به تردد و سفر مردم اکنون به بسیاری از شهرهای کشور از جمله تهران، بابل، اراک، اصفهان، رشت و شهرهای دیگر رسیده و ممکن است در همه شهرهای ایران وجود داشته باشد. بنابراین مراقبت و آموزش عمومی برای کنترل این بیماری يك ضرورت جدی است و باید کمپین آموزش همگانی در رسانه های کشور به طور جدی شکل بگیرد. مینو محرز، عضو کمیته کشوری بیماری های عفونی وزارت بهداشت معتقد است با رعایت ۵ اصل می توان برای مهار ویروس کرونا اقدام جدی کرد. او می گوید؛ «دست دادن و روبوسی را کنار بگذاریم، هنگام بیماری در خانه بمانیم، اصول بهداشتی عطسه و سرفه را رعایت کنیم، در مترو و اتوبوس و مراکز درمانی ماسک بزنیم و بیماران مشکوک به کرونا را جداسازی کنیم.»

محرز همچنین معتقد است وزارت بهداشت درباره بیماری کرونا کوتاهی نداشته است. آنطور که او به ایرنا می گوید؛ «وزارت بهداشت به صورت علمی کار خود را انجام می دهد و کار خود را بلد است از جمله این که اکنون اعلام کرده اند تجمع و تردد در اماکن مذهبی قم مدیریت شود. به هر حال ممکن است محدودیت هایی برای شناسایی یا اطلاع رسانی زودتر بیماری وجود داشته باشد که در اختیار وزارت بهداشت نباشد اما اگر ارگان های دیگر اجازه دهند و همکاری کنند وزارت بهداشت می تواند اپیدمی کرونا را کنترل کند.»

پنهان کاری در منطقه

با گذشت نزدیک به يك ماه از بحران جهانی کرونا، کم کم رد پای این ویروس به منطقه غرب آسیا نیز رسیده است. مصر، امارات، لبنان و فلسطین اشغالی تاکنون تنها کشورهای عربی هستند که رسما ورود کرونا به خاک خود را تایید کرده اند. در این میان، شهروندان آلوده شده به ویروس کرونا در مصر و امارات، بعد از گذراندن دوره درمانی و بهبود کامل از قرنطینه خارج شده اند. وزارت بهداشت لبنان نیز روز گذشته سرانجام اولین مورد ابتلای قطعی به کرونا را تایید کرده و از انتقال بیمار به بیمارستان رفیق حریری، از مجهزترین بیمارستان های این کشور خبر داد. به گفته وزیر بهداشت لبنان، فرد بیمار روز پنجشنبه از ایران به بیروت بازگشته است.

از سوی دیگر رژیم صهیونیستی نیز اعلام کرد از میان ۱۱ شهرک نشینی که از کشتی زاپی آلوده به کرونا بازگشته بودند، فلاتست يك نفر به طور قطعی مثبت اعلام شده است. تمام این ها در حالی است که هنوز در کشورهای نظیر کویت، سعودی، عراق، اردن یا حتی یمن هیچ گزارشی از ابتلای شهروندان به ویروس کرونا منتشر نشده است؛ امری که با منطق انتشار ویروس طی ۴۸ ساعت گذشته در غرب آسیا همخوانی ندارد.

برخی کاربران عربی به شبکه های اجتماعی مدعی شده اند دولت های اردن و عربستان عामدانه از انتشار آمار رسمی مرتبط با کرونا خودداری می کنند. پیش از این سازمان بهداشت جهانی نسبت به تبعات ورود کرونا به کشورهای نظیر یمن یا سودان که در شرایط جنگی به سر برده یا از امکانات بهداشتی ضعیفی برخوردار هستند ابراز نگرانی کرده بود.

اخبار جعلی، فراگیرتر از ویروس

باشد. اما خیلی از مردم از این نکته آگاه نیستند؛ زیرا در همان دوروز اول پس از اعلام ورود این ویروس به کشورمان، این کلا در بسیاری از سایت های خرید و فروش و بیشتر دروخانه ها نایاب شد.

اصولا بعضی از مردم در این روزها به جای توجه به اخبار موثق درباره کرونا، هر خبری را که در فضای مجازی به دست شان برسد، باور می کنند. مثلا در بسیاری از گروه ها و کانال های شبکه های اجتماعی اعلام شده که کرونا با استفاده از داروهای گیاهی درمان می شود و خیلی از کاربران فضای مجازی نیز از این صحبت تاثیر گرفته اند.

مطلب نادرست دیگری که در روزهای اخیر به وفور در فضای مجازی دست به دست شد، این بود که فقط سالمندان به این ویروس مبتلا می شوند، در صورتی که براساس آمار کمیسیون ملی بهداشت چین، بخش زیادی از مبتلایان به کرونا، بین ده تا ۵۹ سال دارند.

همچنین بعضی مردم به اشتباه گمان می کنند که بستن مرزها می توانست راه حلی قطعی برای جلوگیری از ورود کرونا به کشور باشد. این در حالی است که سازمان جهانی بهداشت همزمان با اعلام وضعیت اضطراری درباره ویروس کرونا تاکید داشت که بستن مرزها راه حلی منطقی برای جلوگیری از شیوع این بیماری نیست.

خبر خوب

در سه روز گذشته که نخستین موارد ابتلا به کرونا در نقاط مختلف کشور شناسایی شد، دستگاه های متولی هم یکی یکی برای جلوگیری از همه گیر شدن این ویروس دست به کار شده اند. مثلا به گفته رئیس مرکز ارتباطات و امور بین الملل شهرداری، چند روزی است که این نهاد با به کارگیری نیروهای خود، اتوبوس ها و واگن های متروی تهران را به صورت مستمر در ساعت های مشخص ضد عفونی می کند.

همچنین وزارت بهداشت نیز در این راستا دیروز با همکاری نماینده سازمان جهانی بهداشت در ایران، محموله جدید کیت های آزمایشگاهی تشخیص ویروس کرونا را وارد کشور کرد. البته پیش از این وزارت بهداشت سه محموله دیگر نیز از این کیت های تشخیصی از سازمان جهانی بهداشت خریده بود و از این لحاظ کمبودی در کشورمان وجود ندارد. از سویی دیگر، بیشتر سالیات های خرید و فروش آنلاین نیز بهی برای جلوگیری از به هم ریختگی بازار تجهیزات بهداشتی، آگهی های مربوط به فروش ماسک را از سایت های خود حذف کرده اند.

خبر بد

باشد. اما خیلی از مردم از این نکته آگاه نیستند؛ زیرا در همان دوروز اول پس از اعلام ورود این ویروس به کشورمان، این کلا در بسیاری از سایت های خرید و فروش و بیشتر دروخانه ها نایاب شد. اصولا بعضی از مردم در این روزها به جای توجه به اخبار موثق درباره کرونا، هر خبری را که در فضای مجازی به دست شان برسد، باور می کنند. مثلا در بسیاری از گروه ها و کانال های شبکه های اجتماعی اعلام شده که کرونا با استفاده از داروهای گیاهی درمان می شود و خیلی از کاربران فضای مجازی نیز از این صحبت تاثیر گرفته اند. مطلب نادرست دیگری که در روزهای اخیر به وفور در فضای مجازی دست به دست شد، این بود که فقط سالمندان به این ویروس مبتلا می شوند، در صورتی که براساس آمار کمیسیون ملی بهداشت چین، بخش زیادی از مبتلایان به کرونا، بین ده تا ۵۹ سال دارند. همچنین بعضی مردم به اشتباه گمان می کنند که بستن مرزها می توانست راه حلی قطعی برای جلوگیری از ورود کرونا به کشور باشد. این در حالی است که سازمان جهانی بهداشت همزمان با اعلام وضعیت اضطراری درباره ویروس کرونا تاکید داشت که بستن مرزها راه حلی منطقی برای جلوگیری از شیوع این بیماری نیست.

